

Nemzetközi konferencia

A DEZINTEGRÁCIÓTÓL AZ INTEGRÁCIÓIG?

AUSZTRIA ÉS MAGYARORSZÁG A MONARCHIÁTÓL AZ EURÓPAI UNIÓIG 1914 – 2014

Időpont:	2014. november 11-13.
Helyszín:	Andrássy Egyetem Budapest, Andrássy terem
Szervezés és koncepció:	Richard Lein (Andrássy Egyetem, Közép-európai Tanulmányok Kara) Maximilian Graf (Osztrák Tudományos Akadémia Új- és Jelenkori Történetkutató Intézet)
Jelentkezés:	Richard Lein (richard.lein@andrassyuni.hu)
A konferencia nyelvei:	német és angol (szinkrontolmácsolással magyar nyelvre)

Noha 2014 teljes egészében az első világháború kitörésével kapcsolatos megemlékezések jegyében telik, ebben az évben három további kulcsfontosságú esemény évfordulója is aktuális az európai és az osztrák-magyar történelemben: a második világháború 75 évvel ezelőtt vette kezdetét, a „vasfüggöny” 25 évvel ezelőtt hullott le és a „keleti bővítés” is már tíz éve történt. 1914 mérföldkő volt a Habsburg Monarchia széteséséhez, dezintegrációjához vezető úton. Egykori területeinek széthullását tovább fokozta a második világháború kezdete 1939-ben, valamint az ezt követő két tömbbe való szakadás Európában és a világon. Ezzel a folyamattal szemben áll a határnyitás 1989 késő nyarán, amely a hidegháború végének és a tömbök kettéosztottságának leküzdését szimbolizálta, amelyben Ausztria és Magyarország szerepét egyáltalán nem szabad lebecsülni. Az európai integrációs folyamat eddigi csúcspontjának tekinthetjük Magyarország 2004-es csatlakozását az Európai Unióhoz (EU), amelynek Ausztria már 1995 óta tagja.

A budapesti Andrassy Egyetem által az Osztrák Tudományos Akadémia Új- és Jelenkori Történetkutató Intézettel (INZ/ÖAW), az Osztrák Kulturális Fórummal (ÖKF) valamint az Eötvös Loránd Tudományegyetemmel (ELTE) együttműködésben megrendezett konferencia, az ún. „kulcsévek” feldolgozásával, valamint az ezekből levezethető hosszútávú következményekkel foglalkozik. Előadókként neves szakértőket sikerült megnyernünk Ausztriából, Magyarországáról és további EU-tagállamokból, akik az elmúlt 100 év osztrák-magyar kapcsolatait vitatják meg a következő öt szekcióban: Az első világháború (1914-1918); A két világháború közötti időszak (1918-1939); A második világháború (1939-1945); A hidegháború és e-nyhülés időszaka (1945-1989); Ausztria és Magyarország az új Európában (1989-2014).

---

1. nap | 2014.11.11.

14.00-15.00

Ünnepélyes megnyitó

Az Andrássy Egyetem rektorhelyettesének üdvözlő szavai.

A szervezők és a projektpartnerek képviselőinek megnyitója.

15.00-17.00

1. szekció: Ausztria-Magyarország 1867-1914 között

Levezető elnök: Georg Kastner (Andrássy Egyetem)

BEVEZETŐ ELŐADÁS

Anatol Schmied-Kowarzik (INZ/ÖAW): *Ausztria-Magyarország. A birodalom két felének viszonyáról*

SZAKMAI ELŐADÁSOK

Friederike Gollmann (Andrássy Egyetem): *Triest „Citta fedelissima”? – Repedések a szép homlokzaton*

Daniela Javorics (Andrássy Egyetem): *Ausztria-Magyarország és a nemzet konstrukciója*

Anett Hajnal (Andrássy Egyetem): *Hogyan vált magyarrá az óbudai német "Braunhaxler"?*

17.00 Szünet

17.30 VITAINDÍTÓ ELŐADÁS

Peter Haslinger (Marburg/Gießen): *Ausztria és Magyarország a XX. században –csak egy tipikusan európai összefonódási történet?*

---

2. nap | 2014.11.12.

09.30-11.00

1. szekció: Fegyvertársak az elválás felé vezető úton – Az osztrák-magyar viszony az első világháborúban (1914-1918)

Levezető Inök: Arnold Suppan (INZ/ÖAW)

BEVEZETŐ ELŐADÁS

Richard Lein (Andrássy Egyetem): *Bécs-Budapest az első világháborúban*

SZAKMAI ELŐADÁSOK

Erwin Schmidl (Honvédelmi Akadémia, Bécs): *Dávidcsillag és kétfejű sas. Esettanulmány egy kisebbség integrációjáról a hadseregben*

Ligeti Dávid (VERITAS): *Ausztria-Magyarország szeptember 11-éje (9/11) – A Habsburg Monarchia első háborús hetei 1914-ben*

11.00 Szünet

11.30-13.00

2. szekció: Nemzetállami elhatárolódás vagy középeurópai konfliktusközösség? A két háború közötti időszak (1918-1939)

Levezető elnök: Dieter Binder (Karl-Franzens Egyetem, Graz és Andrassy Egyetem, Budapest)

BEVEZETŐ ELŐADÁS

Arnold Suppan (INZ/ÖAW): *Magyar-osztrák kapcsolatok a két háború közötti időszakban és a második világháború kitörése*

SZAKMAI ELŐADÁSOK

David Schriffl (INZ/ÖAW): *I. Károly vagy IV. Károly? A megghiúsult restauráció és az osztrák-magyar viszony*

Stefan Malfèr (INZ/ÖAW): *A soproni népszavazás felé vezető út mint belpolitikai kompromisszum Ausztriában*

13.00 Szünet

14.30-16.00

2. szekció folytatása

Miroslav Šepták (Nemzeti Levéltár, Prága): *A vámuniótól a római jegyzőkönyvekig. Osztrák-magyar kapcsolatok 1931 és 1934 között*

Georg Kastner (Andrassy Egyetem): *Ausztria, Magyarország és az osztrák nemzetiszocialisták 1933 és 1938 között*

Murber Ibolya (Andrassy Egyetem): *„Nem vagyunk abban a helyzetben, hogy az „Anschluß”-t sietessük vagy megakadályozzuk.” A magyar külpolitika és az „Anschluß”kérdése*

16.00 Szünet

16.30-18.30

3. szekció: A „régí Európa” lerombolása. A második világháború (1939-1945)

Levezető elnök: Karlo Ruzicic-Kessler (INZ/ÖAW)

BEVEZETŐ ELŐADÁS

Richard Germann (Ludwig Boltzmann Történeti Társadalomtudományok Intézete, Bécs): *„Ausztria” és Magyarország a második világháborúban*

SZAKMAI ELŐADÁSOK

Georg Hoffmann (KFU Graz): *„Terrorrepülők és önbíráskodás”. A „Fliegermord” erőszakjelensége Magyarországon valamint az Alpok-Duna térségben (1943-1945)*

Eleonore Lappin-Eppel (IKT/ÖAW): *„Cserezsídlók” és „kölcsonzsídlók” – magyar zsidók kényszermunkán Ausztriában*

Wolfgang Mueller (INZ/ÖAW): *Háború utáni szovjet tervek Ausztria és Magyarország számára*

---

3. nap | 2014.11.13.

09.30-11.30

1. szekció: Az európai enyhülés iskolapéldája? Ausztria és Magyarország a hidegháborúban (1945-1989)

Levezető elnök: Kiss J. László (Corvinus Egyetem)

BEVEZETŐ ELŐADÁS

Maximilian Graf (INZ/ÖAW): Ausztria és Magyarország a hidegháború idején

SZAKMAI ELŐADÁSOK

Szilágyi Gábor (Nemzeti Emlékezet Bizottsága): *Magas elvárások, valamennyi eredmény – az SPÖ (Osztárak Szocialista Párt) mint az MSZMP külpolitikájának tárgya*

Fiziker Róbert (Magyar Országos Levéltár): *„Testvéri, rendszeres, operatív”. A magyar kommunisták és a KPÖ (Osztárak Kommunista Párt) kapcsolata 1945 után*

Sebastian Sparwasser (Andrássy Egyetem): *„Mi a haza, azt nem tudom megmondani...” – A kitelepítettek és hazatérésük Magyarországra*

11.30 Szünet

12.00-14.00

**2. szekció: Ausztria és Magyarország az új Európában. A tömbök megosztottságának le-
küzdésétől az Európai Unióig (1989-2014)**

Levezető elnök: Richard Lein (Andrássy Egyetem)

BEVEZETŐ ELŐADÁS

Kiss J. László (Corvinus Egyetem): *Ausztria és Magyarország 1989-2014. Bilaterális kapcsolatok a rendszerváltástól Magyarország euroatlanti integrációján át az EU válságig*

SZAKMAI ELŐADÁSOK

Andrea Brait (Bécsi Egyetem Történeti Intézet): *„A magyaroknak nem kell elmagyarázni, hogy mi az osztárak kultúra”. Az osztárak kulturális külpolitika hagyományairól Magyarországon és az 1989 óta történt fejleményekről*

Philipp Greilinger (INZ/ÖAW): *Ausztria és Magyarország. „Újraegyesítés” az EU-n belül? Regionális együttműködési formák egy egyesült Európában*

14.00 Zárszó: Karlo Ruzicic-Kessler (INZ/ÖAW)

Kooperációs partner:

